

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 24.4.2012
SWD(2012) 106 final

ARBEJDSDOKUMENT FRA KOMMISSIONENS TJENESTEGRENE

Partnerskabsprincippet i gennemførelsen af fondene under den fælles strategiske ramme – elementer til en europæisk adfærdskodeks om partnerskab

ARBEJDSDOKUMENT FRA KOMMISSIONENS TJENESTEGRENE

Partnerskabsprincippet i gennemførelsen af fondene under den fælles strategiske ramme – elementer til en europæisk adfærdskodeks om partnerskab

Ansvarsfraskrivelse: Dette dokument er et orienterende arbejdsdokument fra Europa-Kommissionens tjenestegrene. Det er udarbejdet på baggrund af forslag til forordninger, som Europa-Kommissionen vedtog hhv. den 6. oktober 2011, den 12. oktober 2011 og den 2. december 2011. Det foregriber ikke disse retsakters endelige udformning og heller ikke indholdet af eventuelle delegerede retsakter eller gennemførelseslovgivning, som Kommissionen måtte udarbejde. Det repræsenterer ikke Kommissionens officielle holdning til emnet, og det foregriber heller ikke en sådan holdning.

1. INDLEDNING

Indsatsen for vækst og beskæftigelse kræver både et klart engagement på højeste politiske plan og mobilisering af alle aktører i hele Europa. Partnerskab er derfor blevet identificeret som nøglen til at opnå resultater under Europa 2020-strategien¹.

Partnerskab har også længe været et af grundprincipperne i gennemførelsen af EU's fonde under den fælles strategiske ramme (FSR-fonde). Partnerskabsprincippet bygger på et tæt samarbejde mellem offentlige myndigheder på nationalt, regionalt og lokalt plan i medlemsstaterne og med den private og den tredje sektor. Partnerne skal inddrages aktivt i hele programforløbet – forberedelse, gennemførelse, overvågning og evaluering. Partnerskab skal ses i tæt sammenhæng med metoden med flerniveaustyring samt subsidiaritets- og proportionalitetsprincippet. Flerniveaustyring betyder en koordineret indsats mellem EU, medlemsstaterne og lokale og regionale myndigheder, baseret på partnerskab og med sigte på udvikling og gennemførelse af EU-politikker².

I forskellige evalueringer er der blevet gjort opmærksom på de fordele og den merværdi, som partnerskab kan bibringe gennemførelsen af fondene³, fordi det kan styrke det kollektive engagement i og ejerskab til EU's politikker, øge den tilgængelige viden, ekspertise og synspunkter ved udformningen og gennemførelsen af strategierne samt sikre større gennemsigtighed i beslutningsprocessen. Flerniveaustyring bidrager til at mindske koordinations- og kapacitetsmanglerne i politikfastlæggelsen i henseende til information, ressourcer, finansiering samt administrativ og politisk spredning⁴.

Erfaringerne viser dog, at der er store forskelle mellem medlemsstaternes måde at anvende partnerskabsprincippet på, og at dette afhænger af nationale institutionelle infrastrukturer og politiske kulturer. Partnerskabsprincippets effektivitet afhænger også af partnernes tekniske kapacitet til at yde et betydeligt bidrag til processen, hvilket rejser spørgsmålet om kapacitetsopbygning.

Europa-Parlamentet, Regionsudvalget og Det Europæiske Økonomiske og Sociale udvalg har offentliggjort en række beslutninger, udtalelser og hvidbøger, hvor man opfordrer til at styrke partnerskabsprincippet i fondenes gennemførelse⁵. Kommissionens forslag til strategiramme⁶ er baseret på behovet for en mere konsekvent anvendelse af partnerskabsprincippet.

---

¹ Europa 2020-strategien, KOM(2010) 2020 af 3.3.2010.

² Jf. især Regionsudvalgets hvidbog om flerniveaustyring, CONST – IV – 020, 2009.

³ Jf. især ESF Expert Evaluation Network, Final Synthesis Report, 2011/
<http://ec.europa.eu/social/keyDocuments.jsp?type=0&policyArea=0&subCategory=0&country=0&year=0&advSearchKey=evaluationessf&mode=advancedSubmit&langId=en>.

⁴ Jf. især OECD's Policy Brief "Bridging the gaps between the levels of government".

⁵ Jf. især den sonderende udtalelse fra EØSU: Fremme af effektive partnerskaber i forvaltningen af samhørighedspolitikens programmer baseret på god praksis i perioden 2007-2013, EØSU 967/2010.

⁶ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond, der er omfattet af den fælles strategiske ramme og fastlægger generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden og ophæver forordning (EF) nr. 1083/2006, KOM(2011) 615 af 6.10.2011.

Artikel 5 i udkastet til forordning om fælles bestemmelser

1. For henholdsvis partnerskabsaftalen og de enkelte programmer tilrettelægger en medlemsstat et partnerskab med følgende partnere:
  - a) de kompetente regionale og lokale myndigheder, bymyndigheder og andre offentlige myndigheder
  - b) arbejdsmarkedets parter og
  - c) organer, der repræsenterer civilsamfundet, herunder miljøpartnere, ikke-statslige organisationer og organer med ansvar for fremme af ligestilling og ikke-forskelsbehandling.
2. I overensstemmelse med metoden med flerniveaustyring inddrages partnerne af medlemsstaterne i udarbejdelsen af partnerskabsaftaler og statusrapporter og i forberedelsen, gennemførelsen, overvågningen og evalueringen af programmerne. Partnerne deltager i overvågningsudvalgene for programmerne.
3. Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 142 vedrørende en europæisk adfærdskodeks, som opstiller mål og kriterier til støtte for gennemførelsen af partnerskaber og til fremme af udveksling af oplysninger, erfaringer, resultater og god praksis blandt medlemsstaterne.
4. For hver FSR-fond hører Kommissionen mindst en gang om året de organisationer, som repræsenterer partnerne på EU-plan, om gennemførelsen af støtten fra FSR-fondene⁷.

Desuden indeholder forordningen om fælles bestemmelser visse bestemmelser om overvågning, rapportering og evaluering, der direkte henviser til partnerskab eller er knyttet til dette princip.

I henhold til Kommissionens forslag til FSR-fonde for perioden 2014-2020 får medlemsstaterne en klar forpligtelse til at etablere et partnerskab, men de specifikke procedurer for inddragelse af de relevante partnere i de forskellige faser af programmeringen vil blive overladt til de nationale myndigheder. Den europæiske adfærdskodeks om partnerskab kommer til at indeholde mindstekrav, der er nødvendige for at sikre et partnerskab af høj kvalitet ved gennemførelsen af fondene, samtidig med at den giver medlemsstaterne tilstrækkelig fleksibilitet med hensyn til, hvordan de tilrettelægger de forskellige partnerskabers deltagelse.

Dette arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene er tænkt som en hjælp til medlemsstaterne med at finde den rette form til deres partnerskab, inden forordningerne vedtages. Det indeholder bl.a. nogle eksempler på god praksis med hensyn til gennemførelsen af partnerskabsprincippet, baseret på Kommissionens resultater og forskellige undersøgelser.

Det indeholder også en beskrivelse af de væsentligste forslag til krav i adfærdskodeksen, som kan danne grundlag for en diskussion med Europa-Parlamentet og Rådet og dermed lette den løbende lovgivningsprocedure og gøre det muligt for interessenter at deltage i denne debat.

⁷ Høringen skal gennemføres mindst to gange under programmeringsperioden for Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (EMFF) i henhold til artikel 9 i forordningen om denne fond.

Kommissionen bør vedtage adfærdskodeksen som en delegeret retsakt, så snart forordningen om fælles bestemmelser træder i kraft.

2. HVILKE PARTNERE BØR MAN VÆLGE?

I henhold til forordningen om fælles bestemmelser skal medlemsstaterne tilrettelægge et partnerskab med følgende partnere: a) kompetente regionale og lokale myndigheder, bymyndigheder og andre offentlige myndigheder, b) arbejdsmarkedets parter og økonomiske interesseorganisationer og c) organer, der repræsenterer civilsamfundet, herunder miljøpartnere, ikke-statslige organisationer og organer med ansvar for fremme af ligestilling og ikke-forskelsbehandling. Partnerskaber skal tilrettelægges efter den institutionelle infrastruktur i de enkelte medlemsstater. I decentraliserede medlemsstater bliver regionerne hovedaktører i tilrettelæggelsen af partnerskabet.

Som et første skridt imod forberedelse af partnerskabskontrakten og programmerne anbefales medlemsstaterne i deres nationale sammenhæng at identificere de relevante interessenter i strategiramme-fondene, incitament samt juridiske og administrative hindringer for partnerskab og mulige måder at håndtere disse forhindringer på. Medlemsstaterne tilskyndes også til at bygge på centrale eksisterende nationale/regionale/lokale partnerskabsstrukturer for at mindske dobbeltarbejde og spare tid. Det kan blive nødvendigt at yde støtte til kapacitetsopbygning for at få etableret et repræsentativt, fungerende partnerskab.

Adfærdskodeksen kan supplere forordningen om fælles bestemmelser ved at indeholde en anmodning til medlemsstaterne om at sikre en åben, gennemsigtig udvælgelse af partnere, og at de udvalgte partnere er bekendt med deres pligter med hensyn til fortrolighed og interessekonflikter.

Karakteren og omfanget af partnerskabet afhænger af de politiske prioriteringer, som det håndterer, og af territoriale forhold. **Adfærdskodeksen kan supplere forordningen om fælles bestemmelser ved at indeholde krav om,** at partnerskabet skal omfatte institutioner, organisationer og grupper, der kan påvirke eller påvirkes af programmernes gennemførelse. Opmærksomheden skal især rettes mod grupper, der kan blive påvirket af programmerne, men som finder det vanskeligt selv at påvirke dem, især de mest sårbare og marginaliserede grupper såsom handicappede, indvandrere, romaer osv. Det er vigtigt at tilskynde til pluralisme i partnerskabet og inddrage de forskellige relevante dele af den offentlige sektor sammen med erhvervslivet, samfundsbase-rede og frivillige organisationer, der skal dække forskellige typer og størrelse af organisationer og omfatte små, innovative aktører.

I Rumænien var ESF's forvaltningsmyndighed ansvarlig for at foretage en kontekstbaseret analyse forud for landets medlemskab af EU. Dette dokument blev brugt som et centralt programmeringsdokument for den nationale strategiske referenceramme (NSRF) og operationelle programmer. Det stod klart, at der var behov for at arbejde i partnerskab med de mest relevante politiske aktører om programmeringen på nationalt plan, men også, at der skulle være partnerskabsmekanismer på regionalt og lokalt plan for at styrke aktørernes kapacitet til beslutningstagning og gennemførelse. Inden for disse rammer blev der i hver region foretaget en baggrundsanalyse vedrørende beskæftigelse og social integration, der tog form af møder og diskussioner med relevante aktører på regionalt og kommunalt plan. I den

nordøstlige region blev over 200 aktører således inddraget⁸.

I Ungarn blev metoden bag den offentlige høring om NSRF fastlagt på grundlag af anbefalinger fra civilsamfundsorganisationer. Omkring 4 000 partnerorganisationer, herunder fagforeninger, arbejdstagerinteressegrupper og ngo'er samt repræsentanter for erhvervslivet, uddannelsesområdet og videnskab, blev opfordret til at bidrage med rådgivning som input til NSRF og de operationelle programmer. Offentligheden fik også adgang til og kunne kommentere NSRF og de operationelle programmer på et websted. Der blev afholdt workshops, hvor man drøftede forskellige udkast med relevante faglige partnere, arbejdsmarkedets parter samt repræsentanter for ministerierne⁹.

2.1. Inddragelse af kompetente regionale og lokale myndigheder, bymyndigheder og andre offentlige myndigheder

Et tættere samarbejde mellem alle nationale, regionale og lokale administrationsniveauer fremmer en sammenhængende og integreret tilgang til anvendelsen af fondene. Eftersom de regionale og lokale myndigheder er de offentlige myndigheder, der er tættest på projekterne, har de en nøglerolle at spille og en central interesse i at gennemføre Europa 2020-strategien samt skabe økonomisk, social og territorial samhørighed.

Dette afhænger af de enkelte medlemsstaters individuelle institutionelle rammer, hvor meget de engagerer sig, og navnlig de forskellige geografiske niveaus juridiske og budgetmæssige beføjelser, for så vidt angår fondenes anvendelsesområde. På nationalt plan tilskyndes medlemsstaterne til at benytte de eksisterende sammenslutninger og netværk af regionale, subregionale og lokale myndigheder, da disse kan tilbyde en bred repræsentativitet og praktiske erfaringer.

I de fleste tilfælde spiller regionerne en fremtrædende rolle og engagerer sig aktivt i udarbejdelsen af strategidokumenterne og gennemførelsen af FSR-fondene på nationalt plan. Regioner og navnlig regioner med forfatningsmæssige beføjelser fungerer også ofte som forvaltningsmyndigheder og er dermed ansvarlige for, at partnerne inddrages i forberedelsen, gennemførelsen, overvågningen og evalueringen af programmerne.

Adfærdskodeksen kan supplere forordningen om fælles bestemmelser ved at indeholde et krav om, at de forskellige eksisterende territoriale niveauer i en medlemsstat, navnlig det regionale niveau, er repræsenteret i partnerskabet og inddrages i de forskellige faser af gennemførelsen af FSR-fonde i overensstemmelse med deres individuelle beføjelser. Når regionerne er forvaltningsmyndigheder for programmer, skal de oprette partnerskaber og inddrage de kompetente lokale myndigheder, bymyndigheder og andre offentlige myndigheder, arbejdsmarkedets parter og organer, der repræsenterer civilsamfundet, herunder miljøpartnere, ikke-statslige organisationer og organer med ansvar for fremme af ligestilling og ikke-forskelsbehandling, i udformningen, gennemførelsen, overvågningen og evalueringen af programmerne.

Idet man tager hensyn til interventionsoperationernes geografiske dækningsområde og den

⁸ Praksisfællesskab om partnerskab i ESF, vejledningen "How ESF managing authorities and intermediate bodies support partnership", 2011.

⁹ Praksisfællesskab om partnerskab i ESF, vejledningen "How ESF managing authorities and intermediate bodies support partnership", 2011.

gensidige funktionelle sammenhæng mellem forskellige områder, **kan man også forestille sig, at adfærdskodeksen kan supplere forordningen om fælles bestemmelser ved at indeholde en anmodning til** medlemsstaterne om at sikre, at de **byområder, hvor de integrerede territoriale investeringer (ITI'er) vil blive gennemført**, inddrages direkte i forberedelserne, gennemførelsen, overvågningen og evalueringen af programmet med henblik på at opbygge en hensigtsmæssig strategisk tilgang i programmerne, der kan løse deres specifikke behov.

I **Liverpool City Region (UK)** nedsatte man en teknisk gruppe, som skulle sikre, at alle projekter, der modtog støtte under Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), er blevet behandlet af Merseyside/Liverpool City Region. Denne tekniske gruppe omfatter repræsentanter for lokale offentlige myndigheder, den private sektor, sektoren for videregående uddannelser, lokalsamfundet og den frivillige sektor, den offentlige transportmyndighed og den lokale styrelse for beskæftigelse og kvalifikationer. Den består af to lokale medarbejdere, der er ansat takket være finansiering af teknisk bistand, og af forvaltningsmyndigheden, som deltager i den tekniske gruppes møder som rådgiver. Denne tekniske gruppe kommenterer alle EFRU-ansøgninger, identificerer prioriteringer for EFRU-støtte, bidrager til at oprette konsortier, der skal gennemføre aktiviteter i hele Liverpool City Region (dvs. iværksætter, socialøkonomisk virksomhed, erhvervsstøtte, energieffektivitet i boliger osv.) og kan påvirke udformningen og gennemførelsen af JESSICA- og JEREMIE-ordningerne, der er oprettet i regionen osv.

2.2. Inddragelse af arbejdsmarkedets parter

Dialogen med arbejdsmarkedets parter er en af grundpillerne i den europæiske sociale model og anerkendes som sådan i artikel 152 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). Arbejdsmarkedets parter er væsensforskellige fra andre organisationer som f.eks. lobbyer eller interessegrupper på grund af deres mulighed for at deltage i kollektive overenskomstforhandlinger og dermed påvirke arbejdsmarkedsstandarderne i deres medlemsstater.

Adfærdskodeksen kan supplere forordningen om fælles bestemmelser ved at specificere, at medlemsstaterne skal sikre, at de nationalt anerkendte arbejdsmarkedsorganisationer inddrages i partnerskabet, navnlig i de overordnede organisationer som sådan og i sektororganisationerne. I denne forbindelse skal man sikre, at arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer repræsenteres ligeligt.

Adfærdskodeksen kan ligeledes supplere forordningen om fælles bestemmelser ved at indeholde krav om en høj grad af inddragelse af erhvervsorganisationer, navnlig dem, der repræsenterer SMV'er, handelskamre, universiteter og forskningsinstitutioner. **De spiller en nøglerolle med hensyn til at fremme udvikling, innovation og konkurrenceevne. Deres samspil ved gennemførelsen af FSR-fondene bliver af central betydning for at kunne gennemføre Europa 2020-målene i praksis – i overensstemmelse med prioriteringerne for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst.**

Endelig kunne man forestille sig, at adfærdskodeksen supplerer forordningen om fælles bestemmelser ved at gøre det klart, at arbejdsmarkedets parter er grupper eller sammenslutninger, der repræsenterer industriers eller branchers, arbejdsgiveres og arbejdstageres generelle interesser, men under ingen omstændigheder en enkelt virksomheds,

et enkelt foretagendes eller en enkelt koncerns interesser (moderselskab eller datterselskaber).

Østrigs traditionelle model for arbejdsmarkedets parter afspejles i ESF- og EFRU-programmerne. Arbejdsmarkedets parter blev inddraget i udformningen og overvågningen af NSRF (*STRAT.AT*) inden for et permanent organ, den østrigske konference for fysisk planlægning (ÖROK). *STRAT.AT plus* er et innovativt instrument i den igangværende programmeringsperiode. Det er en platform for strategisk overvågning, som har til formål at tilbyde en ikkehierarkisk proces til læring og dialog rettet mod et bredt partnerskab med henblik på udvikling af nye strategier. Der afholdes regelmæssige dialogmøder ("Foren" og "Synergien") og erfaringsudvekslinger¹⁰.

2.3. Inddragelse af organer, der repræsenterer civilsamfundet og organer med ansvar for fremme af ligestilling og ikke-forskelsbehandling

Ikke-statslige organisationer (ngo'er), der repræsenterer civilsamfundet, navnlig inden for områder som miljø, social integration, ligestilling mellem kønnene og lige muligheder, bør høres og inddrages i programmeringen.

Når antallet af interesserede organisationer – og dermed det potentielle partnerskab – er særlig stort, kan potentielle partner med fordel oprette koordinationsplatforme og paraplyorganisationer samt udpege en fælles repræsentant, der kan bidrage til udformningen og gennemførelsen af programmerne med henblik på at sikre større repræsentativitet og få partnerskabet til at fungere mere gnidningsløst.

Adfærdskodeksen kan supplere forordningen om fælles bestemmelser ved at angive, at partnere skal vælges blandt de mest repræsentative ikke-statslige organisationer, der beskæftiger sig med de emneområder, som er dækket af de forskellige fonde. Ikke-statslige organisationer skal frit kunne udpege deres egne repræsentanter som medlemmer af partnerskabet. Når der er tale om et stort antal ikke-statslige organisationer, kan der oprettes platforme, hvor man vælger de repræsentanter, der skal være medlemmer af partnerskabet.

I Spanien erkendte man behovet for ligestilling mellem kønnene i alle fonde. "Instituto de la Mujer" (kvindeinstituttet) blev inddraget som medlem af overvågningsudvalgene for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), Den Europæiske Socialfond (ESF), Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (EAFRD) og Den Europæiske Fiskerifond (EFF). Man oprettede et netværk for ligestilling mellem kvinder og mænd for at sikre, at ligestillingsaspekterne blev integreret effektivt i de foranstaltninger, som finansieres af fondene.

I Slovenien indførte man specifik finansiering inden for ESF-prioriteten "Institutionel og administrativ kapacitet" til udvikling af ngo'er og navnlig netværk af ngo'er. Et eksempel på et sådant netværk på nationalt plan er CNVOS, der består af mere end 200 sammenslutninger. CNVOS støtter ngo'er i deres engagement i strukturfondene og udpeger ngo-repræsentanter, som skal deltage i overvågningsudvalgene. Desuden oprettede man 10 regionale ngo-netværk,

¹⁰ Jf. den sonderende udtalelse fra EØSU: Fremme af effektive partnerskaber i forvaltningen af samhørighedspolitikens programmer baseret på god praksis i perioden 2007-2013, EØSU 967/2010.

som skal fremme udviklingen af regionale og lokale ngo'er og give dem mulighed for at yde et mere aktivt bidrag til de offentlige politikker. Med henblik på at forbedre dialogen inden for specifikke områder (kultur, miljø, sundhed osv.) ydes der også støtte til 12 tematiske net¹¹.

2.4. Tilpasning af partnerskabet til programmerne

For ELFUL/programmerne bliver nøglepartnerne de regionale og lokale myndigheder med ansvar for byområder, sektororganisationer, arbejdsmarkedets parter inden for land- og skovbrug, repræsentanter for andre offentlige og private organisationer inden for sektorer, der er relevante for udvikling af landdistrikter, regionale eller lokale erhvervssammenslutninger, kvindeorganisationer i landdistrikter, miljø-ngo'er, ngo'er med ansvar for ikke-forskelsbehandling/lighed, repræsentanter for nationale eller regionale (afhængigt af programmeringsniveauet) sammenslutninger af lokale aktionsgrupper, der arbejder med lokal udvikling, som styres i lokalsamfundet, samt sammenslutninger, der arbejder med integreret udvikling af landdistrikter (f.eks. sammenslutninger af lokale udviklingsagenturer). Disse centrale partnere er muligvis allerede i kontakt med hinanden gennem det nationale netværk for landdistrikter, som dermed kan yde kraftig opbakning til partnerskabsprincippet.

For EMFF-programmerne er det vigtigt at inddrage regionale og lokale myndigheder, repræsentanter for fiskeri- og akvakultursektoren og andre delsektorer som forædling, sektororganisationer for arbejdsmarkedets parter, miljø-ngo'er, kvindeorganisationer inden for fiskeriet, videnskabelige organisationer og forskningsorganisationer samt nationale eller regionale netværk af lokale aktionsgrupper inden for fiskeriet.

For EFRU og Samhørighedsfonden vil partnerskaberne omfatte regionale og lokale myndigheder, navnlig byer, der gennemfører integrerede bæredygtige byudviklingsordninger som led i de integrerede territoriale investeringer sammen med arbejdsmarkedets parter, repræsentanter for ngo'er, der har udviklet ekspertise i tværgående spørgsmål som ligestilling eller tilgængelighed for handicappede og for de relevante sektorer, hvor fondene er aktive, samt repræsentanter for universiteter og forskningsinstitutioner, handelskamre og erhvervsorganisationer.

For ESF er det vigtigt at inddrage arbejdsmarkedets parter i partnerskabet. Regionale og lokale myndigheder bliver også centrale partnere, og det samme gælder handelskamre, erhvervsorganisationer, sammenslutninger for uddannelse af arbejdstagerne, institutioner for almen og faglig uddannelse, leverandører af social- og sundhedstjenester, ngo'er og organisationer, der har udviklet ekspertise inden for ligestilling, ikke-forskelsbehandling og social integration, der har tætte forbindelser til ugunstigt stillede grupper som handicappede, indvandrere, romaer osv.

For programmer, der vedrører flere fonde, skal partnerskabet omfatte de institutioner, organisationer og grupper, som er relevante for de forskellige berørte fonde.

¹¹ Undersøgelse udarbejdet af SF Team for Sustainable Future: "Why bother with partnership?", 2011.

3. HVORDAN INDDRAGES PARTNERNE I UDARBEJDELSEN AF PROGRAMMERINGS-DOKUMENTERNE?

Det er vigtigt at inddrage alle interessenter i de allerførste faser af programmeringen for at sikre en vellykket udnyttelse af fondene, navnlig udarbejdelse af partnerskabsaftalen på nationalt plan og programmerne på nationalt og/eller regionalt plan. Partnernes inddragelse i programforberedelsen bør ske med forbehold af de høringer, der gennemføres i henhold til kravene i direktivet om strategisk miljøvurdering¹². Det skal tilstræbes at skabe en synergivirkning mellem de udtalelser, der fremkom under processen med dette direktiv og i partnerskabssammenhængen.

3.1. Forberedelse af partnerskabskontrakten og programmerne

I henhold til Kommissionens forslag til forordning om fælles bestemmelser skal partnerskabskontrakten og programmerne udarbejdes af medlemsstater eller en af dem udpeget myndighed (for programmerne) i samarbejde med partnerne. Hensigtsmæssige løsninger, der involverer forskellige interessentgrupper i udformningsprocessen, skal overvejes omhyggeligt i forhold til tid, ressourcer og sammenhæng og kan omfatte møder, høringer, undersøgelser og workshops.

Adfærdskodeksen kan supplere forordningen om fælles bestemmelser ved at indeholde et specifikt krav om, at partnerne inddrages på en relevant måde i i) analysen af de udfordringer og behov, der skal opfyldes med FSR-midler, ii) udvælgelsen af målsætninger og prioriteringer for dem og iii) de koordinationsmekanismer, der iværksættes for at udnytte synergien mellem de forskellige instrumenter, der baner vejen for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst.

I tilfælde, hvor der er indgået aftaler såsom territoriale pagter for Europa 2020 mellem landets forskellige myndighedsniveauer¹³, **kan adfærdskodeksen også supplere forordningen om fælles bestemmelser ved at indeholde et krav om, at medlemsstaterne skal tage hensyn til de aftaler om styreformer på forskellige niveauer, der er indgået under den territoriale pagt som forberedelse til deres partnerskabsaftale, for at sikre effektive politiske resultater.**

I Letland oprettede miljø-ngo'er den nationale ngo-miljøkoalition i maj 2005 i forbindelse med udarbejdelsen af programmerne. 8-10 miljø-ngo'er deltog aktivt i arbejdet. I løbet af 2005 og 2006 blev der gennemført kontaktmøder og meningsudvekslinger med finansministeriet og miljøministeriet, som førte til et meget aktivt samspil mellem ngo'ernes repræsentanter og ministerierne. Der foregik også et løbende samarbejde mellem ngo'er på tværs af forskellige sektorer, især uddannelse, ligestilling og sociale anliggender. Denne vellykkede inddragelse af ngo'er skyldtes til dels mulighederne i deltagelsesordningerne, herunder gode informationsværktøjer, tydelige deltagelsesprocedurer såsom den offentlige

¹² Direktiv 2001/42/EF.

¹³ Territoriale pagter for Europa 2020 er et initiativ fra Regionsudvalget og har til formål at give Europa 2020-strategien en territorial dimension og øge ejerskabet på subnationalt plan. De defineres som en aftale mellem et lands myndighedsniveauer (lokalt, regionalt og nationalt). Parterne underskriver en territorial pagt og forpligter sig til at koordinere og synkronisere deres politiske dagsorden for at fokusere deres aktiviteter og økonomiske ressourcer på målene og målsætningerne i Europa 2020-strategien. De territoriale pagters sigte er at indføre nationale og eventuelt regionale mål med anvendelse (efter behov) af andre indikatorer og mål end BNP, gennemføre et eller flere flagskibsinitiativer og identificere hindringer for at nå målene på nationalt plan.

høringsproces om skitsedokumenter samt den strategiske miljøvurdering. Der blev oprettet et særligt websted med alle oplysninger om programmeringen af EU-fondene. Møderne mellem ngo'er og ministerier var bygget op omkring forslag fra ngo'er til høringsmøder og ministeriernes reaktion på forespørgslerne, hvilket betød, at høringsprocessen gik langt videre end formaliteter¹⁴.

På **Malta** blev der nedsat flere arbejdsgrupper på forskellige indsatsområder – økonomisk udvikling og konkurrenceevne, tilgængelighed, miljø, beskæftigelse og social inklusion – som forberedelse til programmerne. Her mødtes ministerier, ngo'er og arbejdsmarkedets parter. Der blev uddelt spørgeskemaer til de vigtigste interessenter og afholdt bilaterale møder. I september 2005 deltog over 80 organisationer i en national workshop for at analysere udviklingsudfordringer og -muligheder. Lokale myndigheder, ngo'er og andre civilsamfundsorganisationer deltog i den offentlige dialog, som blev arrangeret af statsministeriet i første kvartal af 2006.

3.2. Indførelse af klare regler og en tidsplan for partnerskabsarbejdet fra starten

De enkelte interessenters størrelse og bidrag vil variere meget fra medlemsstat til medlemsstat og afhænge af landets institutionelle system. Det er dog afgørende, at partnerskabets struktur er gennemsigtig for alle partnere, og at alle involverede ved, hvad partnerskabets formål er, hvem der gør hvad, og hvilke resultater partnerskabet forventes at opnå.

Det anbefales derfor kraftigt at udarbejde et arbejdsprogram med klare målsætninger og en detaljeret tidsplan. Det kan omfatte en liste over bestemte instrumenter og aktiviteter, som skal involvere partnerne i udarbejdelsen af partnerskabsaftalen og programmerne, og specificere partnernes arbejde med udarbejdelsen af de forskellige programmeringsdokumenter efter den tilhørende tidsplan.

Adfærdskodeksen kan supplere forordningen om fælles bestemmelser ved at indeholde en anmodning om, at medlemsstaterne skal indføre proceduremæssige mindstekrav for at sikre i) rettidig formidling af information under diskussioner om strategidokumenter, ii) tilstrækkelig tid til, at interessenterne kan foretage analyser, høre deres medlemmer og valgkredse og komme med feedback på dokumenterne, iii) kanaler, hvor interessenterne kan stille spørgsmål eller fremsætte forslag og bemærkninger, iv) gennemsigtighed med hensyn til, hvordan der tages hensyn til deres forslag, forklaring på afslag eller godkendelse af eventuelle bemærkninger og v) formidling af høringsresultater. Mulighed for, at handicappede kan få adgang til processen, både til det fysiske miljø og til oplysninger, skal også indgå i overvejelserne.

3.3. Information om, hvordan partnerskabet gennemføres i programmeringsdokumenterne

I henhold til Kommissionens forslag til forordning om fælles bestemmelser skal partnerskabsaftalen indeholde oplysninger om, hvad der gøres for at inddrage partnerne, og deres rolle i forberedelsen af partnerskabsaftalen.

¹⁴ Undersøgelse udarbejdet af SF Team for Sustainable Future: "Why bother with partnership?", 2011.

Adfærdskodeksen kan supplere forordningen om fælles bestemmelser ved at indeholde et krav om, at partnerskabsaftalen og programmerne skal indeholde detaljerede oplysninger om bl.a. i) listen over involverede partnere, deres ansvar og omfanget af deres deltagelse, ii) hvordan man fandt frem til partnerne, og hvordan principperne om gennemsigtighed og tilgængelighed er blevet fulgt, iii) hvad der gøres for at fremme en bredere inddragelse og aktiv deltagelse af partnerne, iv) koordinationsstrukturer og -procedurer i programmet og med andre operationer med deltagelse af FSR-fonde, v) hvordan tekniske bistandsressourcer bruges til at fremme partnerskabet (arten af de forventede støtteydelse, ressourceniveau og planlagte ledelsessystemer), vi) og endelig klar, åben dokumentation om partnernes syn på gennemførelsen af partnerskabsprincippet.

4. HVORDAN INDDRAGES PARTNERNE I GENNEMFØRELSESFASEN?

4.1. Deltagelse i overvågningsudvalgene

Overvågningsudvalgene spiller en central rolle i gennemførelsen af programmerne og er naturligvis selve den praktiske legemliggørelse af partnerskabet i programmerne.

4.1.1. *Overvågningsudvalgenes sammensætning*

I henhold til Kommissionens forslag til forordning om fælles bestemmelser skal medlemmerne af overvågningsudvalgene udpeges af medlemsstaterne i overensstemmelse med forvaltningsmyndigheden. En medlemsstat kan nedsætte et enkelt overvågningsudvalg for programmer, der medfinansieres af FSR-fondene. Overvågningsudvalgene sammensættes af repræsentanter for forvaltningsmyndigheden, eventuelle bemyndigede organer og repræsentanter for partnerne.

Man kan forestille sig, at adfærdskodeksen supplerer forordningen om fælles bestemmelser ved at indeholde et krav om, at i) der ved valg af medlemmer til overvågningsudvalgene skal tages hensyn til de partnere, der deltog i programforberedelsen, for at sikre tilstrækkelig kontinuitet og ejerskab mellem programmerings- og gennemførelsesfasen, ii) de forskellige partners repræsentation er baseret på deres respektive ansvar for gennemførelsen af programmerne, iii) partnere vælger og udpeger deres egne medlemmer af overvågningsudvalgene og andre høringsorganer og arbejdsgrupper, der nedsættes inden for rammerne af strategiramme-fondene, iv) der sikres en ligevægtig deltagelse af mænd og kvinder i overvågningsudvalgene, og at disse ikke er for ensartet i deres sammensætning, v) listen over medlemmer af overvågningsudvalg og andre arbejdsgrupper offentliggøres, vi) hver udvalgt partner er blevet gjort bekendt med sine pligter med hensyn til fortrolighed og interessekonflikter takket være specifik uddannelse og en formalisering af denne forpligtelse i en underskrevet erklæring.

4.1.2. *Overvågningsudvalgenes rolle og procedurer*

I henhold til Kommissionens forslag til forordning om fælles bestemmelser skal overvågningsudvalgene kontrollere gennemførelsen af programmerne og fremskridtene med hensyn til at opfylde målsætningerne. De skal også foretage en detaljeret gennemgang af alle aspekter, der påvirker programmernes resultater. De skal høres og afgive udtalelse om alle programændringer. De kan fremsætte anbefalinger til forvaltningsmyndighederne vedrørende programmernes gennemførelse og deres evalueringer og overvåge de foranstaltninger, der iværksættes efterfølgende.

Med hensyn til procedure udarbejder og vedtager hvert overvågningsudvalg sine egne procedureregler. I henhold til Kommissionens forslag til forordning om fælles bestemmelser skal hvert medlem af overvågningsudvalgene have stemmeret; dette gælder dog ikke Kommissionen og Den Europæiske Investeringsbank, der alene har en rådgivende funktion. Formanden sikrer, at alle partnere har mulighed for at give udtryk for deres mening, og at der er tid nok til diskussioner. Det anbefales kraftigt, at overvågningsudvalgene træffer beslutninger på grundlag af konsensus.

Adfærdskodeksen kan supplere forordningen om fælles bestemmelser ved at indeholde et krav om, at medlemsstaterne i procedurereglerne mindst angiver i) frister for mødeindkaldelser og fremsendelse af dokumenter, som ikke bør være under to uger, ii) medlemmernes stemmeret, iii) proceduren for vedtagelse, offentliggørelse og tilgængelighed af referater, iv) en gennemsigtig proces for nedsættelse af og arbejdet i arbejdsgrupper v) og systemer for offentliggørelse og tilgængelighed af forberedende dokumenter, der sendes til overvågningsudvalgene.

I Tyskland (Mecklenburg-Vorpommern) er overvågningsudvalget et forum for udformningen af den overordnede regionale udviklingspolitik. Det dækker ikke kun ESF og EFRU, men også ELFUL, og har reel indflydelse på beslutningsprocessen med hensyn til udvælgelseskriterierne for projekter. Overvågningsudvalget mødes 5-6 gange årligt og har sine egne procedureregler. Det deltagelsesbaserede system omfatter også arbejdsgrupper og andre høringsorganer. Deres opgaver fastlægges af partnerskabet¹⁵.

I **Danmark** træffes overvågningsudvalgets beslutninger om landdistriktudviklingsprogrammet altid på grundlag af konsensus. I praksis afholder man ingen afstemninger. Også i det **polske** program for udvikling af landdistrikter er der tale om en bred og aktiv deltagelse i overvågningsudvalget, hvor man tilskynder til åbne diskussioner på møder og gennem en skriftlig procedure.

I **Irland** foregår der et effektivt samarbejde i overvågningsudvalget for EFF-programmet. Der afholdes regelmæssige møder, er en bred repræsentation (omkring 50 medlemmer), herunder af fiskerisektoren, ngo'er og lokale repræsentanter (Axis 4/Leader), alle medlemmer deltager aktivt og har stor indflydelse på beslutningerne. Før programmet godkendtes, blev partnerne kraftigt inddraget i udarbejdelsen af programmeringsdokumenter (national strategiplan og operationelt program).

4.2. Deltagelse i projektudvælgelse

Det kan være værdifuldt at trække på interessenternes ekspertise i den fase, hvor man udformer forslagsindkaldelser og evaluerer de indkomne forslag. Deltagelsen i projektudvælgelsesprocesserne forbedrer interessentorganisationernes forståelse af, hvordan disse processer fungerer i praksis, herunder hvor godt evalueringskriterierne er udformet, hvordan de anvendes, og i hvilken udstrækning de tjener deres formål¹⁶.

Men inddragelsen af partnerne i udvælgelsesprocessen giver anledning til at stille spørgsmålet om interessekonflikter. I denne forbindelse er det meget vigtigt med åbenhed og gennemsigtighed gennem hele processen for at forhindre situationer med interessekonflikt.

Man kan forestille sig, at adfærdskodeksen supplerer forordningen om fælles bestemmelser ved at indeholde et krav om, at forvaltningsmyndighederne, i) når det er relevant, inddrager partnerne i definitionen af forslagsindkaldelserne, ii) gennem tydelige procedurer, der fastlægges på forhånd, gør det klart, at enhver, der repræsenterer partnerorganisationerne og har en direkte eller indirekte interesse i et organ, ikke må deltage i

¹⁵ Jf. den sonderende udtalelse fra EØSU: Fremme af effektive partnerskaber i forvaltningen af samhørighedspolitikens programmer baseret på god praksis i perioden 2007-2013, EØSU 967/2010.

¹⁶ Undersøgelse udarbejdet af SF Team for Sustainable Future: "Why bother with partnership?", 2011.

udformningen af forslagsindkaldelserne og vurderingen af de indkomne svar, iii) tilrettelægger en regelmæssig rotation af de medarbejdere, der arbejder med forslagsindkaldelserne, for at forebygge og afhjælpe mulige interessekonflikter iv) og sikrer, at de enkelte udvalgte partnere er bekendt med deres pligter vedrørende fortrolighed og interessekonflikter takket være specifik uddannelse og en formalisering af deres forpligtelser i form af en underskrevet erklæring.

I Tjekkiet inddrages interessenterne i det operationelle ESF-program om "Menneskelige ressourcer og beskæftigelse" i forbindelse med udformningen af individuelle støtteordninger ved at indsende bemærkninger eller drøfte ordningerne i ekspertarbejdsgrupper. Den detaljerede liste over de berørte interessenter afhænger af ordningens indhold. Der er oprettet en database for at angive alle, der evaluerer projekter, og for at give mulighed for at arbejde online. De personer, der skal evaluere projekterne, får generel og specifik uddannelse¹⁷.

I Sverige består partnerskaberne om strukturfondene på regionalt niveau af regional-/lokalpolitikere (flertallet) og af et bredt tværsnit. Partnerskaberne spiller en central rolle for gennemførelsen af både EFRU og ESF, da de er ansvarlige for at prioritere ansøgningerne i forbindelse med projektudvælgelsen. De kan derfor prioritere de projekter, der stemmer bedst overens med de regionale udviklingsplaner og behov. De otte strukturfondspartnerskaber i Sverige er konsensusbaserede og skaber synergi mellem EFRU- og ESF-projekter.

4.3. Inddragelse i rapportering

I Kommissionens forslag til den kommende programmeringsperiode forpligtes medlemsstaterne til at sende Kommissionen en årlig rapport om gennemførelsen af de enkelte programmer. Overvågningsudvalgene gennemgår og godkender de årlige gennemførelsesrapporter, inden de sendes til Kommissionen. For EFRU, Samhørighedsfonden og ESF skal man i de årlige gennemførelsesrapporter, der skal indsendes i 2017 og 2019, bl.a. ligeledes vurdere partnernes deltagelse i gennemførelsen, overvågningen og evalueringen af de operationelle programmer.

I Kommissionens forslag til forordning om fælles bestemmelser tilføjes det, at partnerne skal høres om de statusrapporter om gennemførelsen af partnerskabsaftalen, som medlemsstaten indsender i første halvår af 2017 og 2019. Statusrapporten skal danne grundlag for resultatgennemgangen, som Kommissionen foretager i samarbejde med medlemsstaterne i forhold til den resultatramme, der fastlægges i partnerskabsaftalen og programmerne. Statusrapporterne skal ligeledes indeholde oplysninger om og en vurdering af partnernes rolle i gennemførelsen af partnerskabsaftalen.

Adfærdskodeksen kan supplere forordningen om fælles bestemmelser ved at indeholde et krav om, at forvaltningsmyndighederne aktivt, gennem overvågningsudvalgene, skal inddrage partnerne i udarbejdelsen af de årlige gennemførelsesrapporter for programmerne og ved at bede medlemsstaterne aktivt inddrage partnerne i udarbejdelsen af statusrapporterne i 2017 og 2019 samt ved at medtage en oversigt over partnernes udtalelser under høringen, og hvordan man har taget hensyn til disse, i rapporterne.

¹⁷ Praksisfællesskab om partnerskab i ESF, vejledningen "How ESF managing authorities and intermediate bodies support partnership", 2011.

5. HVORDAN INDDRAGES PARTNERNE I EVALUERINGEN?

Det er vigtigt at inddrage partnerne i udformningen, gennemførelsen og opfølgningen af evalueringerne for at garantere, at de er upartiske og lærerige for alle, der deltager i processen.

I henhold til Kommissionens forslag til FSR-fondene skal forvaltningsmyndigheden udarbejde en evalueringsplan for hvert program. Evalueringsplanen drøftes af partnerskabet i overvågningsudvalgene for EFRU, Samhørighedsfonden, ESF og EMFF. For ELFUL's vedkommende fremlægges en evalueringsplan, som Kommissionen fastsætter mindstekrav for, som led i de enkelte landdistriktsudviklingsprogrammer, og planen skal således drøftes af partnerne i forbindelse med forberedelsen af programmerne.

Partnerskabet skal regelmæssigt, via overvågningsudvalgene, føre tilsyn med fremskridt med hensyn til gennemførelsen af evalueringsplanen. Partnerne får alle evalueringerne af de forskellige programmer og informeres om opfølgning på evalueringresultaterne for EFRU, Samhørighedsfonden, ESF og EMFF. Overvågningsudvalg med ansvar for ELFUL-programmer gennemgår aktiviteter og resultater vedrørende programmets evalueringsplan.

For ESF, EFRU og Samhørighedsfonden skal forvaltningsmyndighederne senest den 31. december 2020 indsende en rapport til Kommissionen for hvert program vedrørende de evalueringer, der er foretaget i løbet af programmeringsperioden.

Man kan forestille sig, at adfærdskodeksen supplerer forordningen om fælles bestemmelser ved at indeholde et krav til forvaltningsmyndighederne om at inddrage partnere i evalueringsprocessen gennem overvågningsudvalgene, lige fra udformningen af referencerammerne til den endelige evaluering. Medlemsstaterne kan også forpligtes til at foretage en evaluering af partnerskabsprincipets resultater og effektivitet i løbet af programmeringsperioden på tværs af fondene og programmerne. Endelig kan forvaltningsmyndigheden for programmer under EFRU, ESF og Samhørighedsfonden blive anmodet om at høre partnerne om rapporter med et sammendrag af resultaterne af de evalueringer, der er foretaget i løbet af programmeringsperioden.

I Det Forenede Kongerige mødes et evalueringsunderudvalg under ESF's programovervågningsudvalg for England en gang om året. Dets medlemmer er udpeget af ESF's programovervågningsudvalg. I en partnerskabsånd høres medlemmerne af evalueringsunderudvalget om evalueringsstrategien for det operationelle program og inddrages aktivt i diskussionerne samt leverer feedback om centrale spørgsmål vedrørende alle faser i evalueringen af projekterne. Evalueringsunderudvalget kan stille forslag til, hvem der skal deltage i styringsudvalg for forskellige evalueringer.

I Portugal interviewes partnere af de uafhængige evalueringsekspertter fra NSRF. Partnere i overvågningsudvalgene får også mulighed for at udtale sig om evalueringsrapporterne, da disse også drøftes på udvalgsmøderne. Desuden ydede forskellige partnere et stort bidrag til handlingsplanen, som skulle danne grundlag for gennemførelsen af anbefalingerne i evalueringsrapporterne.

6. BISTAND TIL PARTNERE

Effektiv gennemførelse af partnerskabsprincippet handler om at give alle partnere, især partnere med begrænsede menneskelige ressourcer, mulighed for at deltage.

Nogle interessenter har svært ved at arbejde i et partnerskab, fordi de ikke har den rette viden eller tilstrækkelige ressourcer til at deltage aktivt. Dette gælder især små aktører, der skal uddanne deres ledere og medarbejdere, eller organisationer, som repræsenterer et nyt eller tværgående område, der endnu ikke er sat på den politiske dagsorden. Derfor er det af afgørende betydning, at partnernes kapacitet løbende opbygges.

Man kan forestille sig, at adfærdskodeksen supplerer forordningen om fælles bestemmelser ved at indeholde et krav til medlemsstaterne og forvaltningsmyndighederne om at bruge en del af deres tekniske bistand i indeværende og næste programmeringsperiode til at sikre, at partnere, især små lokale myndigheder, arbejdsmarkedets parter og ngo'er, har den nødvendige kapacitet til at deltage i forberedelsen, gennemførelsen, overvågningen og evalueringen af partnerskabskontrakten og programmerne. Denne støtte kan tage form af emnebaserede workshoper, kurser, koordinations- og netværksstrukturer eller bidrag til dækning af partnernes omkostninger ved deltagelse i møder om forberedelse, gennemførelse, overvågning og evaluering af programmerne. For aktivt at tilskynde til udvikling af partnerskaber anbefales det at afholde fælles kurser for offentlige og private partnere. Det anbefales især at skabe øget kendskab hos de enkelte partnere til anvendelsen af princippet om forsvarlig forvaltning.

I Syditalien har man etableret en støttestruktur, der finansieres med teknisk bistand, for at forbedre arbejdsmarkedets parter engagement i regional- og sektorprogrammerne¹⁸. Ligeledes i Syditalien oprettede og forvaltede arbejdsmarkedets parter et meget vellykket teknisk bistandsprojekt i perioden 2000-2006, som var finansieret af EFRU og fokuserede på at forbedre deres viden om udviklingsprogrammer og styrke deres muligheder for at deltage. Dette projekt er et eksempel på god praksis, både hvad angår forvaltningen og de opnåede resultater. Det blev videreført i indeværende periode.

I Slovakiet bad forvaltningsmyndigheden inden for rammerne af det operationelle program "Sundhed", som finansieres af EFRU, medlemmerne udfylde et spørgeskema om overvågningsudvalgets funktion og gennemførelsen af det operationelle program. Som følge af denne høringsproces ændrede man reglerne for støtteberettigelse til teknisk bistand for at give medlemmer af overvågningsudvalget mulighed for at deltage i uddannelsesaktiviteter inden for sundhed og EU's strukturfonde.

¹⁸ Praksisfællesskab om partnerskab i ESF, vejledningen "How ESF managing authorities and intermediate bodies support partnership", 2011.

7. LØBENDE UDVEKSLING AF GOD PRAKSIS

Tematiske paraplyorganisationer og ngo'er, arbejdsmarkedets parter samt netværk og sammenslutninger, der repræsenterer lokale og regionale myndigheder samt bymyndigheder, som alle arbejder med samhørighedspolitik på EU-niveau, deltager i øjeblikket i strukturerede dialogmøder, der afholdes af Kommissionen, hvor man drøfter gennemførelsen af FSR-fondene. Dette kan danne grundlag for de kommende formelle møder, der skal afholdes efter 2013 i henhold til artikel 5, stk. 4.

Desuden vil man tilskynde til regelmæssig erfaringsudveksling og udveksling af god praksis inden for Koordinationsudvalget for Fondene, Udvalget for Den Europæiske Socialfond, Komitéen for Udvikling af Landdistrikterne, og Udvalget for Den Europæiske Hav- og Fiskerifond. De EU-dækkende netværk af informations- og kommunikationspersoner (INFORM for EFRU og Samhørighedsfonden og INIO for ESF) vil blive brugt til udveksling af god praksis om, hvordan samhørighedspolitikken kan synliggøres, navnlig gennem lettere adgang til information (offentliggørelse af listen over operationer og støttemodtagere, beskrivelser af operationer og en forbedret søgefunktion). For ELFUL's vedkommende vil det europæiske net for udvikling af landdistrikter og de nationale net for landdistrikter, der er etableret i de enkelte medlemsstater, bl.a. have til formål at inddrage interessenterne mere i den praktiske gennemførelse af udvikling af landdistrikterne.

For at gøre det lettere at oprette partnerskaber om specifikke temaer, bør der tilskyndes til udveksling af synspunkter og samarbejde inden for de eksisterende tematiske net som det europæiske net af miljømyndigheder og forvaltningsmyndigheder for samhørighedspolitikken (ENEA-MA) samt det europæiske og de nationale net for udvikling af landdistrikter.

Interesserede forvaltningsmyndigheder vil også blive tilskyndet til at oprette et praksisfællesskab for partnerskabet, som er fælles for de fem fonde efter samme model som det nuværende praksisfællesskab for partnerskabet, der finansieres fra ESF.

Praksisfællesskabet for partnerskabet, som finansieres af ESF, var et net af ESF-forvaltningsmyndigheder og formidlende organer fra ni medlemsstater. Gennem en periode på tre år (2008-2011) gennemførte det en intensiv udveksling af læring om forskellige måder at gennemføre partnerskaber på ved hjælp af revisionsmetoden "kritisk ven". Nettet fokuserer på partnerskaber mellem nationale og regionale operationelle programmer i medlemsstater og regioner. Medlemmerne af praksisfællesskabet udvekslede erfaringer og lærte om hinandens måde at gennemføre partnerskaber på med særlig vægt på styringsprocesser og -foranstaltninger. Praksisfællesskabets budget blev medfinansieret af den tekniske bistand på Kommissionens initiativ. Nettet udarbejdede adskillige rapporter med nøglelektioner, drev en webportal med en database om partnerskabserfaringer og offentliggjorde en læringsvejledning for partnerskaber i starten af 2012.

Det europæiske net af miljømyndigheder for samhørighedspolitik (ENEA) blev oprettet i september 2004 med henblik på at bidrage til at integrere miljøpolitik og politikken for bæredygtig udvikling i de operationelle programmer for samhørighedspolitik i EU's medlemsstater og i kandidatlandene. I 2010 blev medlemskabet udvidet til forvaltningsmyndighederne for programmer vedrørende samhørighedspolitik. ENEA-MA har til opgave at fremme erfaringsudveksling og identificere god praksis blandt de relevante

miljømyndigheder og, hvor det er muligt, fremme nationale net af miljømyndigheder, der beskæftiger sig med struktur- og samhørighedsfonde. I denne forbindelse har flere medlemsstater som f.eks. Spanien, Polen, Grækenland, Italien og Tyskland etableret sådanne netværk på nationalt plan. Miljø-ngo'er er medlemmer af ENEA-MA og deltager aktivt i møderne der.

Bibliografi

- Europa-Kommissionens hvidbog "Nye styreformer i EU", KOM(2001) 428 endelig
- Europa-Parlamentets beslutning om god forvaltningspraksis i EU's regionalpolitik: støtteforanstaltninger og Europa-Kommissionens kontrol, P7_TA(2010)0468
- Europa-Parlamentets beslutning om forvaltning og partnerskab på nationalt, regionalt og projektplan inden for regionalpolitik, P6_TA(2008)0492
- Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs sonderende udtalelse "Fremme af effektive partnerskaber i forvaltningen af samhørighedspolitikens programmer baseret på god praksis i perioden 2007-2013"
EØSU 967/2010
- Regionsudvalgets hvidbog om forvaltning på flere myndighedsniveauer, CdR 89/2009 endl.
- Europa-Kommissionens (GD REGIO) diskussionsdokument "Partnerskab i programperioden 2000-2006: Analyse af implementering af partnerskabsprincippet", november 2005
- OECD's LEED-forum om partnerskaber og lokal forvaltning, "Successful partnerships – a guide", januar 2006
- Medlemsstaternes ad hoc-arbejdsgruppe om partnerskab, "The principle of partnership in the new ESF programmes (2007-2013)", juni 2006
- OECD's LEED-forum om partnerskaber og lokal forvaltning, "Vienna Action Statement on Partnerships", februar 2010
- Praksisfællesskab om partnerskab i ESF, vejledningen "How ESF managing authorities and intermediate bodies support partnership", 2011.
- Undersøgelse udarbejdet af SF Team for Sustainable Future: "Why bother with partnership?", 2011.
- Interne analyser udarbejdet af Kommissionens ansatte (f.eks. midtvejsevaluering af EFF)